

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Négyszázötven millió.

Budapest, május 19.

Ne mondja senki sem, hogy Magyarország és Ausztria kettősben nem nagyhatalom. Ne mondja senki, hogy Goluchovszki Agenor ur nem egy nagyhatalomnak külügyminisztere és lovag Pitreich ur nem egy nagyhatalomnak hadügyminisztere. Ha valaki ezt állítaná, őket rögtön agyoncáfolták, sőt már agyon is cáfolták, még pedig hatalmas argumentumokkal. Goluchovszki Agenor ur ugyanis először tényleg megfenyegette nagy Törökországot, azután elvben föltráncsirozta és fölfalta. Azt mondják, hogy Szaloniki különösen jól esett neki, úgy hogy az étvágya növekedett tőle. Pitreich közös hadügyminiszter ur tegnap még hatalmasabb volt. Ő már nem Törökországra áhítozott, mert hiszen siralmasan bevallotta, hogy hadseregünk felszerelés dolgában szármalmas állapotban leledzik. Kivált a tüzérség, mely löszér dolgában három lépéssel bátrán hátrább helyezhető a csatári szőlőcsösznél. Mivel tehát az ilyen hadsereggel külháborút kezdeni nem lehet, hát ő kegyelmessége Magyarország és Ausztria gazdasági erejét akarja elfogyasztani. Ez nem kerül fegyveres intervencióba, mert itt csak az állami végrehajtók mozgósíthatnak. Most már nem elégszik meg azzal, hogy nyolcvan-nyolce milliót kér az új ágyukra, hetvenöt milliót a hadihajók kiegészítésére, hanem — mit himezen, hámozzon — kimondja, hogy neki kerek-szám négyszáz millió korona kell hadi föl-szerelésekre. Még pedig azonnal és egyszerre, mert ő többet nem garaszkodik. Ha az államnak nincs erre pénze, hát akkor vegyen föl kölcsönt, csináljon adósságot. A négyszáz millió fedezéséről gondoskodni ugysem az ő és a delegációk, hanem a törvényhozásoknak kötelessége. Bevallja a vitéz hadügyminiszter azt is, hogy ez még nem minden, amit követel. Ha ugyanis be-következik a nagy hadügyi reform, akkor még ötven millióra lesz szüksége évenként. Ez összesen a most követelt négyszáz millióval együtt négyszázötven millió, tíz év alatt kilencszáz millió, husz év alatt ezer és négyszáz millió, így tovább a végtelenségig. Gróf Tisza István miniszterelnök a pénzügyi bizottság ülésén pedig azt mondja, hogy a hadügyi követelések miatt csak ne tessék föl-fortyanni. Hiszen egyelőre csak négyszáz milliót kér a hadügyminiszter. Milyen silány kis összeg ez? Különösen ha kölcsön vesszük és részletekben fizetjük vissza Rothschildéknak. Természetesen Kornfeld Zsigmond ur utján, akinek szintén kell élni, nemcsak a konzerv- és ágyu-gyártóknak, akik ugyanis elfogják majd nyelni ezt a négyszáz kis milliócskát, mint a veszedelembe került főkát a cápa.

Háborúra tehát nincs kilátás, de azért fizetünk magyarok, mint jó terméskor a köles, mert a nagyhatalmi szörnyetegnek mi is egyik tago-

zata vagyunk. Fizetünk annyit, amennyit a külföldi nagyhatalmak hadügyminiszterei gazdagabb államaiktól, — dacára az orosz-japán háboru tanúságainak, — még kérni sem mernek. És miért fizetünk? Miért ez a meglepetés most egyszerre? Politikusok törlik a koponyájukat, hogy itt a háttérben valami ravasz fufangnak kell rejtőznie. És ki is süti, hogy minek. Kisütik, hogy erre a négyszázmillióra nem is annyira a közös hadügyi kormányknak, mint inkább a belügyi Tisza-kormányknak van szüksége. Széllt és Héderváryt a katonai követelések buktatták meg. Gróf Tisza István nem akarja, hogy őt is holmi aprólékos hadügyi követelések miatt megbuktassák. Azért egyszerre akarja megszavaztatni a hadügyi követeléseket, ha kell tíz esztendőre is. Mit bánja, ha beleroskad is ebbe az ország? Legalább a magyarok nem alkalmatlankodhatnak neki tíz esztendőig sem a magyar lobogó, sem a jelsvények, a magyar kommandó s egyéb hű ábrándok követelésével. Ő pedig nyugodtan kormányoz és minél hosszabb ideig, a majdan módosítandó ház-szabályok segítségével is. Ez a cél. És aminthogy ő neki bizalma vagyon Münnich Aurélnak és Barta Ödönben, bizik abban is, hogy ezt a célt el is fogja érni.

Hanem itt álljunk meg egy pillanatra. A delegáció által megszavazandó négyszázmillió és a következő ötven milliók reánk eső hányadának fedezéséről a magyar törvényhozásnak kell gondoskodnia. Ha nem ad fedezetet, úgy keresztül vannak huzva a Goluchovszki-Pitreich- és Tisza-féle genialis tervezetek. Meglátjuk tehát, hogy van-e még a magyar törvényhozásban olyan ellenzék, mely meg tudja mutatni azt, hogy ha a mi nemzeti követeléseinket semmibe sem vesszük, sőt legjogosabb és legszentebb követeléseinket fufangosan el akarják odázni, ki akarják játszani, akkor azokra a delegációk által megszavazott hadügyi követelésekre nem adunk egy fityíngnyi fedezetet sem. Meglátjuk, hogy azt a függetlenségi és 48-as pártot egyeseknek mindennel kiegyező paktumai vezetik-e tovább is orránál fogva a megalkudásokba? Meglátjuk, hogy valóban ellenzéki párt-e ez a párt, vagy csak takaróul használja még a «függetlenségi és 48-as» jelszót? Mindezt a közeli idők fogják megmutatni, mert amint a föntiekből kitűnik, itt nemcsak a nemzet gazdasági erejét meghaladó anyagi megterhelésekről, hanem nemzeti jogos követeléseinket elodázni, elcsalafintáskodni igyekvő gonosz politikai törekvésekről vagyon szó. Ha pedig az ellenzék ehhez hozzájárulna valaki, vagy azt lanyha magatartásával elősegítené, az áruló-jává lenne saját nemzeti és ellenzéki magyar elveinek.

Gróf Tisza István mondotta a tiszteletére rendezett belvárosi mameluk-lakomán:

— Uraim, a jelszavak kora lejárt! A tévesztések korszaka megszűnt. A tények beszélnek.

Hát beszéljenek a tények. És ne csak a négyszázmillió hadügyi követelés alakjában. Legyen meg tényleg a magyar vezényszó a hadsereg magyar ezredeiben és akkor habár óriási megerőltetéssel teljesüljön a hadügyminiszter követelése is. De míg az meg nem lesz, addig erre sem lesz fedezet. Lesz-e elég erő erre az elhatározásra a magyar parlamenti ellenzékben. Mert, ha nincs és nem lesz, akkor nem érdemi meg a helyfoglalást ott a törvényhozás padjában. Mert jelszavakra csakugyan nincs már szükségünk. Az ellenzék részéről is ne csak paktumok, hanem tények beszéljenek.

Budapest, május 19.

A képviselőház legközelebb holnap délelőtt 10 órakor tart ülést, melyre a ma elfogadott három javaslat harmadszori olvasását, a közoktatási és a földmívelési miniszterek interpellációs válaszait s a kvótabizottság megválasztását tűzték napirendre.

Sághy Gyula beszámolója. Sághy Gyula udvari tanácsos, országgyűlési képviselő pünkösdvasárnap és hétfőn mondja el beszámolóját. Vasárnap Püspökön, Hidason, Micsédén, hétfőn Félben mondja el beszámolóját. Sághy az ünnepek alatt gróf Apponyi Albert vendége lesz, aki őt választói körébe is elkíséri.

A főrendiház május 21-én, szombaton délelőtt 11 órakor ülést tart.

A szabadelvűpárt «áldozata».

A «Bud. Tud.» különös újdonsággal lepi meg olvasóit, mely így szól:

«A szabadelvű párt tagjai közül számosan készültek arra, hogy a beruházási törvényjavaslat tárgyalásán részt vegyenek és hogy ez alkalomból egyes törvényhatóságok és termelési ágak különféle óhajait előterjeszszék.

Miután azonban megtudták, hogy elsőrangú és életbevágó országos érdek az, hogy a törvényjavaslat a legrövidebb idő alatt törvénnyé váljék és hogy az ez évre kilátásba vett munkálatok minél hamarabb megkezdődhessenek, meghozták azt az áldozatot, hogy magában a vilámban nem vesznek részt s a javaslatot csak szavazatukkal támogatják.

Ez azért is konstatálandó, nehogy a szabadelvű párt tagjainak a felszólalástól való tartózkodása ilyen nagyfontosságú törvényjavaslattal szemben közömbösségnek vagy indolenciának vétessék.»

A szabadelvű párt tehát önmagát elítélte szótlanosságra és a kritika nélkül való szavazás cselekményére, ami ítéletnek elég súlyos, de immár nem ismeretlen. Csupán az fokozza a most hozott hazafias áldozatkészség nagyságát, hogy a képviselő urak közül «számosaknak» lett volna szavuk a javaslathoz, kritikai észrevételük tehát igenis lett volna nekik. Tagadhatatlan, hogy a tárgy is rendkívül fontos, mert hiszen száz milliók megosztásáról van szó. Ily esetben a képviselőnek kötelessége élni az ellenőrzés jogával. Valóban nagy áldozat tehát annak beismerése,

hogy valaki ellenőrzői kötelességének eleget tenni nem akar — mert nincs rá idő. És lehet, hogy így jobban van, mert a sok szóbeszéd, a sok hazafelé beszélés ugyanis hiába való lenne. Az is meglehet, hogy a pénzügyminiszter ur tervezete méltó a vakbizalomra. De ha ez mind így van, ha a képviselő uraknak csakugyan akkor van igazuk, amikor hallgatnak: akkor hát mi a gutának a parlament? Most már aztán, hogy jó-e, vagy rossz-e a beruházási javaslat, hogy milyen e tekintetben a képviselő urak nézete, arról nem nyilatkozik a kommuniké. Ez mellékes. Fődolog, hogy a hallgató képviselőről senki el ne mondhatta, hogy ő indolens. Végül a híradás pártatlan eredetiségére vall, hogy *áldozatnak* nevezi a képviselő urak elhatározását. Kétségbe kell esni e beismerés ionákságán. Mert ha jó a beruházási javaslat, akkor a hallgatás nem áldozatot, de hasznos jelent. Ha pedig rossz a javaslat, akkor a visszavonult kritika, az elhatározott hallgatás olyan áldozat, melyet nem a képviselő urak hoznak meg, hanem az ország szenved.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 19.

Nagyobb ellenzéki tiltakozásra készültek ma a függőlegességek. Tegnap párttáborozatuk szerint napirend előtt tiltakozni akartak a nagy katonai követelések ellen. Ki is volt már jelölve a szónokuk, *Rátkay* László személyében. De mindezt nem került a sor. A miniszterelnök ugyanis hivatkozott a beruházási javaslat nagy fontosságára, amelynek a gyors letárgyalása oly magas országos érdek, hogy kár volna az időt minden más tárgyu napirendelőtti felszólalással agyonütni. A miniszterelnök érvelése győzött s így rögtön megkezdették a napirendre tűzött javaslatok tárgyalását.

Eszrevétel nélkül elfogadta a Ház a szegedi építészeti tanács működésének meghosszabbításáról szóló javaslatot.

Vita fejlődött azonban ki a Wimpffen grófok és Trautenberg gróf örökös főrendi tagságára vonatkozó javaslatnál.

Benedek János a javaslat ötletéből kifolyólag a főrendiház reformját szorgalmazta a kormánynál.

Buzáth Ferenc után *Ugron* Gábor mondott igen érdekes beszédet. *Ugron* a főrendiház intézményét oly tendenciókon alapuló nemzeti intézménynek tartja, amelynek tagjai szoros kapcsolatban vannak nemzeti történelmünkkel. Ha pedig indigénákat vesznek föl a tagok sorába, azt csak akkor teszik, ha az illetők oly jó magyarokká váltak, akik velünk együtt éreznek minden törekvésünkben. Igen szellemesen emlékezett meg főrendeink nőtágjairól. Ezek — ugymond — azért mennek nőül idegenekhez s különösen németekhez, mert nevelésüket ferdén befolyásolja a guvernant-rendszer. Azoknak a guvernantoknak ugyanis a német lovagok az ideáljait s ezáltal nem a deli magyar ifjak felé, hanem a német ifjak felé terelik főnemeseink szépségükről és erényeikről messze földön is híres leányainak érzelmét.

A Ház többsége úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a javaslatot.

Ezután rögtön áttértek a beruházási javaslat tárgyalására.

Heltai Ferenc előadó rövid, de szakszerű beszéde után *Komjáthy* Béla, a függetlenségi párt vezérszónoka, vette bírálatt alá a javaslatot, melyet elfogadott, de pénzügyi és ipari szempontból erősen kifogásolta azt. Sok oly tételt lát a javaslatban, amely semmit sem fog jövedelmezni. Erősen kikel az ellen, hogy az ipar fejlesztését oly csekély összegre redukálták.

A néppárt szónoka *Ernszt* Sándor volt, aki noha szintén elfogadta a javaslatot, azt kifogásolta, hogy a humánus intézmények fejlesztésére semmit sem vettek fel a javaslatba.

Az *Ugron*párt részéről *Szederkényi* Nándor megrótt a kereskedelmi minisztert, amiért a közutak építésére oly csekély összeget jegyeztek elő.

Röviden nyilatkoztak még a javaslatról gróf *Benyovszky* Sándor, *Hock* János és báró *Kaas*

Ivor s mindegyik elfogadta azt. Ezzel be is fejezték az általános vitát.

Végül *Lukács* László pénzügyminiszter reflektált röviden az elhangzott észrevételekre. *Komjáthy* megjegyezte, hogy az Ausztriával való közösségünk nem áll utjában gazdasági fejlődésünknek, az ipar fejlesztésével szemben kifejtett aggodalmi pedig túlzottak, mert a kormány egyik főcélja a magyar ipar fejlesztése.

A pénzügyminiszter beszéde után a Ház általánosságban elfogadta a javaslatot a részletes vita alapjául. A részletes vita nagyon rövid volt, *Sebest* Dénes és *Lukács* Gyula szólaltak erre fel röviden. Az elsőnek a miniszterelnök, *Lukács*nak pedig *Hieronimi* kereskedelmi miniszter válaszolt.

A Ház ezután részleteiben is elfogadta a javaslatot s a holnapi ülés napirendjének a megállapítása után az ülés véget ért.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: *Perzel* Dezső.

Jegyzők: *Nyegre* László, *Szöts* Pál, *Kovács* Pál.
Elnök megnyitja az ülést, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét s előterjeszti az irományokat. Következik a napirend.

A szegedi középítészeti tanács megújításáról szóló javaslatot szó nélkül elfogadta a Ház. Következik a

Wimpffen és Trautenberg grófok

örök főrendiházi tagságukról szóló javaslat.

Nyegre László előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Benedek János: Csak azért szólal fel, hogy a kormány figyelmét felhívja a parlamenti reformnál a főrendiház reformjára is, mert az arra nagyon rászorul. Miután úgy tudja, hogy a *Wimpffen* grófok jó magyarok, a javaslatot elfogadja. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Buzáth Ferenc: A javaslatot azért fogadja el örömmel, mert szívesen látja, ha idegenek, kik nagybirtokosokká válnak, nálunk meghonosodnak.

Ugron Gábor: A javaslat nem nagy jelentőségű, de azért egyes szempontokat tekintve felszólal. Nemzeti erőnk, hatalomunk fejlesztése iránt nincs érzékünk. Azt mondja, hogy a németekből elég van már Magyarországon. Szomorúan látja ma a guvernant nevelési rendszert. Főuri családjaik nemet nevelőket vesznek leányaik mellé, akiknek ideáljuk a német lovagok s ezeket állítják oda ideálnak a magyar mágnás leányok elé, míg ami történelmi, ragyogó lovagjainkat meg sem említik. Es ezáltal ami mágnás leányaink e könnyelmű nevelési rendszer mellett nem a deli, büszkeségre jogosult ifjakhoz, hanem külföldiekhez mennek feleségül. A javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Gróf *Tisza* István miniszterelnök: Röviden szól a beszédekre s kéri a Házat, fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök kérdésre a Ház a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Ezután következett

a beruházási javaslat.

Heltai Ferenc előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Komjáthy Béla: Noha az ország most nyomasztó anyagi helyzetben van, a pártja s maga sem tesz kifogást a javaslat ellen. Ez a javaslat csak oly pallatív természetű, mert nincs önálló gazdasági berendezkedésünk. Amíg Ausztriával közös gazdasági viszonyban leszünk, addig sem önálló iparunk, sem önálló kereskedelmünk nem lesz. (Úgy van! a szélsőbaloldalon.) Követeli az önálló vámterületet, amely nemcsak az ő pártjának, hanem az egész ország akarata. De ott van a szabadelvű párt tekintélyes része is, mely híve az önálló vámterületnek. Ezt a javaslatot csak ideiglenes természetűnek tartja, mely a bajon segíthet. Először is kijelenti, hogy a vasutépítések befektetendő 153 millió korona nem lesz gyümölcsöző. Másik kifogása irányul a magyar vasutak felsegélyezésére felvett 14 millió ellen. Ez nem lesz jövedelmező befektetés sem az országra, sem az iparra. Mindezek után végeredményben ez a megjegyzése: Mindenekelőtt nézi a célt. Nekünk ma valóságos hadjáratot kell Ausztria ellen viselnünk a beözönlő ipara miatt. A miniszter a magyar ipar fejlesztését tűzte ki célul. Mit látunk? A javaslatban ipari célokra felvett összeg nagy része már le van kötve s csupán egy millió korona marad évenként az ipar fejlesztésére. Ebből azt látja, hogy Ausztriából tiltják meg iparunk fejlesztését. (Zaj a szélső-

baloldalon.) Ezzel halálos csapást mérnek a magyar iparra. Azon reményben, hogy a magyar ipar fejlesztését komolyan szívére veszi a kormány, a javaslatot úgy a maga, mint pártja nevében elfogadja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ernszt Sándor: Kifogásolja, hogy a humánus intézmények fejlesztésére és segélyezésére szánt összegeket törölték a javaslatból. A javaslatot elfogadta. (Helyeslés a néppárton.)

Szederkényi Nándor: A javaslat mélyebb bizonyításába azért nem avatkozik, mert nemsokára tárgyalni fogja a Ház a költségvetést s akkor úgy is lesz elég alkalom a pénzügyi politika beható bírálatára. Csak egy tényező van, amelyet kielégíthet a jelen javaslat, ez a bécsi katonai párt, amely megkapja a maga katonai vasutját, a többi tényező közül egyet sem elégíti ki. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés a baloldalon.)

Gróf *Benyovszky* Sándor: Általánosságban is elfogadja a javaslatot. A székely vasutak kiépítését a legnagyobb készséggel megszavazza. Gondoskodni kell arról is, hogy a székelyeknek erős iparuk is legyen, akkor a vasutak is eredményekkel fognak járni. A baja — báttaszéki vasuti hid megépítését is szívesen szavazza meg. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Hock János: Kifogásolja, hogy, mint minden fontos javaslatnál, úgy ennel is az utolsó percben magasabb állami érdekekre való hivatkozással sürgetik a gyors tárgyalást és így lehetetlenné teszik, hogy a hibák még a tárgyalás folyamán orvosoltassanak. A javaslatot elfogadja.

Kaas Ivor: A törvényjavaslatot nem fogadja el, mert nélkülözi benne a legfontosabb közigazgatási ág, a víziutak fejlesztésére irányuló törekvést. Amíg Ausztria 100 és 100 milliót költ, addig mi egy fillért sem áldozunk ily célokra.

Elnök: A vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter: Az egyes ellenzéki képviselők által felhozott kifogásokkal foglalkozik és a felvilágosításokat megadja. *Hock*knak a vaskartellre vonatkozó megjegyzését illetőleg kijelenti, hogy a kartell Magyarországnak nemcsak nem ártott, de határozottan használt, mert ha nem lett volna vaskartell, akkor ma nem volna vasipar. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Felveti a kérdést, elfogadja-e a Ház a törvényjavaslatot általánosságban? (A Ház egyhangulag elfogadja.) Következik a

részletes tárgyalás.

A Ház a törvényjavaslat címét, az I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., és XII. szakaszokat vita nélkül elfogadja.

A XIII. szakasznál.

Sebest Dénes: Kérdi, hogy a marosvásárhelyi kórház kibővítését mikor fogja a kormány eszközölni.

Tisza István miniszterelnök: A betegápolási költségek oly rohamosan növekedtek, hogy a kórház-építésekben egy kis szünetet kell tartani. Ha majd a kiadások csökkennék, ismét megindulnak majd a kórház-építések és igéri, hogy első sorban a marosvásárhelyi kórház bővítését fogja elrendelni. (Helyeslés.)

A Ház ezután úgy ezen, mint a többi szakaszokat változatlanul vita nélkül elfogadja.

Elnök: Végleg megállapítja a holnapi ülés napirendjét és az ülést 1/4 3 órakor berekeszti.

Két pártértekezlet.

Budapest, május 19.

Tegnap este a képviselőháznak két legnagyobb pártja, a szabadelvű párt és a függetlenségi Kossuth-párt értekezletet tartott. A szabadelvű pártban néhány helyiérdekű felszólalás után általánosságban és részleteiben is megszavazták a beruházási törvényjavaslatot. A függetlenségi és 48-as pártnak azonban nemcsak népes, hanem élénk értekezlete volt. A párt a hadügyminiszter négyszázmilliós rendkívüli követelésével foglalkozott s élénk visszhangot keltett *Rátkay* Lászlónak az a kijelentése, hogy a nemrégiben megvívott parlamenti harc a hadsereg dolgában ugyszólván teljesen sikertelen maradt és a pártnak kötelessége a legerélyesebb ellenállást kifejtetni a hadügyi követelések ellen.

A helyesléssel fogadott kijelentés után *Rátkay* Lászlót bízták meg, hogy a képviselőház mai ülésén fejtsse ki tiltakozását a hadügyminiszter tulkövetelése ellen, mely sehogy sem áll arányban a nemzet teherviselési képességével.

Thaly Kálmán, a párt tiszteletbeli elnöke, támadta meg ezután élesen *Goluchowski* külügyminiszter expozéjának különösen Törökországra vonatkozó

részt. Az öreg historikus erősen elítélő szavakban fakadt ki Goluchowski ellen, aki szerinte *illetlen és provokáló szavakat* használt Törökország ellen. Aztán lelkesen védelmére kelt Törökországnak és a török nemzetnek, amely az utóbbi évszázadokban minden alkalommal rokonérzettel volt a magyarok és a magyar nemzet iránt. Thaly ebben a dologban pénteken interpellálni fog.

Olay Lajos szótá tette a vasutasok dolgát is, de felszólalása nem talált kedvező fogadtatást. A párt ugyanis kimondta, hogy miután a vasutasok vezetőinek dolga bírói eljárás tárgyát képezi, ezidőszere nem avatkozik abba.

Négyszázmillió hadi követelés.

— Az osztrák delegáció ülése. —

Budapest, május 19.

Az osztrák delegáció költségvetési bizottságának tegnap tartott ülésén Pitreich közös hadügyminiszter szerzett ismét nagy meglepetést Magyarországnak és Ausztria politikai közvéleményének. A hadügyminiszter őszinte nyíltsággal bejelentette, hogy a hadügyi kormányzat *egyelőre négyszázmillió azonnali költségre van szüksége* az új ágyukra, a haditengerészet felszerelésére és egyéb hadi szükségletekre. Pitreich hosszú beszédben indokolta meg a megdöbbentően nagy követelést. A hadi technika folytonos fejlődése következtében harci képességünkben bizonyos gyöngeség állott be s ezt minél rövidebb idő alatt ki kell küszöbölni. A megrendeléseket egyszerre és nagyban kell a hadi kormányzat eszközölni, mert ez gazdaságilag is előnyösebb. Háborúra nincs kilátás — mondotta a hadügyminiszter — de jöhet időszak, hogy háborúra kényszerítenek bennünket s akkor minden meglepetés ellen készen kell állanunk. Ő csak kötelességét teljesíti s más államok példáját követi, midőn olyan hadi készütséget óhajt teremteni, mely más államokkal is kiállja a versenyt. Nekünk hivatásának helyt állani tudó hadserege van szükségünk, ezt pedig csak sürgős fegyverkezéssel és a hadi felszerelések még sürgősebb beszerzésével tudjuk megteremteni.

A négyszázmillió hadi felszerelésnek azonnali és egyszerre való követelésénél azonban nem áll meg a hadügyminiszter. Kilátásba helyezte, hogy a véderőtörvény revíziójának keresztülvételéhez *még évenként ötven millió koronára lesz a jövőben szüksége*. Ez a revízió azonban még nincsen teljesen előkészítve s így ezt az ötven milliót nem veszik most a költségvetésbe. Ezek voltak a hadügyminiszter indokolásának főbb pontozatai.

Az osztrák delegáció költségvetési albizottságának tagjai szinte megdöbbénnel hallgatták Pitreich követeléseinek meglepetésszerű nagyságát. A felszólalók valamennyien tiltakoztak a rendkívüli hadügyi költségvetésnek ily horribilis emelése ellen. Kramarz és Pergelt megvádolták a hadügyminisztert, hogyha most egyszerre négyszáz millió költségre van szükség, akkor eddig elhanyagolták a hadseregnek harc-képességben való tartását. Pitreich ezzel szemben azzal védekezett, hogy mindenki tudhatta, hogy nagy áldozatokra lesz szükség s most mindössze csak az történik, hogy ezeket az áldozatokat nem részletekben, hanem sürgősen és egyszerre kéri. Az osztrák delegátusok nem szavazták meg a rendkívüli hadügyi követeléseket, hanem először meghallgatják pénzügyminiszterüket, hogy honnét talál a rengeteg összegnek Ausztriát megillető részére fedezetet.

A magyar politikai közvéleményre is hombaként hatott a hadügyminiszter követeléseinek nagysága, bár ahhoz már hozzá vagyunk szokva, hogy a kisebb hadügyi követelések mögött mindig nagyobb meglepetések nyújtogatják lábaikat. Ekkora rendkívüli hitelkérésre azonban még a kormány pártján sem voltak elkészülve. A függetlenségi és 48-as párt tegnap esti értekezletén már tiltakozott s a képviselőházban tiltakozik Pitreich horribilis követelése ellen. Ellenzéki körökben különben úgy magyarázzák ennek a négyszázmillió követelésnek eredetét, hogy a magyar és osztrák kormány le akarta rázni magáról az évről-évre való hadügyi túlköveteléseket. A magyar kor-

mány főleg azért, hogy megszabaduljon az ellenzék által ilyenkor alkalmoszerű nemzeti követelések megismétlődésétől is.

A japán-orosz háború.

Budapest, május 19.

A harcokról csak apró, de heves csatározások híre érkezik. A japánok Kaicsunál partra szállottak s még aznap elzavarták azt a néhány száz oroszot, aki a környék több pontját megszállva tartotta. Az oroszok erre lerombolták Port-Adams mellett a vasutat s legalább így biztosították visszavonulásukat. A japánok nem is üldözték őket, hanem birtokba vették az egész vidéket. Hasonló esetek voltak egészen fel Liaocsangig valószínűleg a japánok részéről azzal a céllal, hogy a Port-Arthur és Liaojang között eiterülő országrészt egészen megtisztítsák az oroszoktól és zavartalanul készülhessenek a döntő ütközetre.

Mai távirataink a következők:

A szárazföldi harcterről.

Szentpétervár, május 19.

Szaharov tábornoknak a vezérkarhoz intézett tegnapi távirata jelenti: 17-én reggel a japán előrs csapatai, melyek a Liaojang-Tkumenca nagy uton állottak, visszavonultak a Csankalien-szoros felé, majd kiűrtették a Szeliusant és Szenghuancseng felé haladtak. Szenghuancseng vidékén a japánok tábori megerősítéseket végeztek. A japán csapatok melyek előbb megszállva tartották a Takusantól 15 kilométernyire északnyugatra lévő Szikudsiudsa községet, onnan elvonultak. Magát Takusant is kiűrtették a japánok. Kondukanban és a Pajanko partján lévő Lonvanjauban kisebb japán csapatok állanak. Szinjan környékén időnként kisebb japán járőrök jelennek meg.

Tokio, május 19.

A második hadseregnek május 5-étől 17-éig terjedő időközben való tevékenységéről szóló hivatalos jelentés így hangzik: Május 5-én szállt partra a hadsereg az e célra megállapított helyen a hajóhad védelme alatt. A partraszállás reggel 8 órakor kezdődött. Ellenséget nem láttunk. Belsőültek jelentései szerint mintegy 300 orosz állt Puantienben, 100 a Ginsukavai uton, 300 Ficsukabában, 600 a partraszállás helyén. Azonnal csapatokat küldtünk Ficsukabába, hogy pusztítsák el a táviróvonalakat és a vasutat. Május 6-án a csapat előzött egy kis ellenséges csapatot a Puantientől délre lévő egyik magaslatról és megszállta a délkeletre lévő vasuti állomást. Ugyanakkor a hadmérnökségek elpusztítottak egy hidat és egy távirót. Közben 300 főnyi gyalogságból és 100 lovasból álló ellenséges csapatra akadunk. A japánok vesztesége egy halott és négy sebesült. 200 főnyi orosz lovascsapat Gimszukavából visszavonult és ellenállás nélkül hagyta elpusztítani a vasuti vonalat és elfoglalni a vasuti anyagot. Május 7-én az egyik csapat elpusztította a Puantien és Szandsilipu között lévő vasutat és távirót, közben szétszórtva a száz főnyi ellenséges lovascsapatot. Ez a csapat pusztította el a vasutat és a távirót Szandsiliputól északkeletre. Az ellenséggel való utolsó összefütközéskor egy hadnagy és három közember elesett, kilenc pedig megsérült. É hó 13-án elpusztították a Puantientől északkeletre lévő vasutat. 16-án megszállottak egy dombsort Tikisaton és Csulicsan között. Az ellenséget, melynek ott három-négy zászlóalja és nyolc ágyuja volt, dél felé elűzték. Veszteségünk 146 halott és sebesült.

Szentpétervár, május 19.

Kuropatkin tábornoknak Miklós cárhoz intézett távirata, mely 17-éről van kelteve, a következőket jelenti: A japán előrsök csapata, amely é hó 14-éig megszállva tartotta a szinkailini szoros és Hanghianpuca községet, Szenghuancsontól 34 kilométernyire északnyugatra, visszavonult Szeliencsianra. A Padaoko és Tajango egyesült folyásának völgyében kis japán csapat van. Szinjanban nincsenek japánok. A Takusantól északkeletre 25 kilométernyire lévő Szedeikogeben erős kutatócsapat van. Takusán beérkezett jelentések szerint ki van ürítve. Lunvanmiauban 600 főnyi japán csapat van, Szalicsaipudseben 300 főnyi

ellenséges gyalogság és lovaság ágyuk nélkül. A többi japán erőd Szenghuancseng irányában vonult vissza. Kabalinban Szenghuancsengtől délkeletre 5000 főnyi japán csapat áll. Tegnapelőtt óta esős időjárás van. Az utak romlottak.

A japánok partraszállása.

Csifu, május 19.

Ma bárkaraj érkezett ide 200 kinaival. Több orosz szökevény, kik kedden reggel hagyták el Dalnit, azt jelentik, hogy megkísérelték a hajójavitó és rakodópart felrobbantását. A kísérletek nem sikerültek, de a talienvani rakodópartot elpusztították.

Az oroszok visszavonulása.

Csifu, május 19.

A Port-Arthurban megjelent «Novi Kraj» szerkesztőségi személyzete Karbinba érkezett s a lap ezután ott fog megjelenni.

Kuropatkin a japánokról.

Köln, május 19.

Szentpétervárról táviratozzák a Kölnische Zeitungnak:

Kuropatkin Liaojangban a kórház meglátogatásakor így szólt egy sebesült japán tiszthez, aki a gárdahadosztályhoz tartozik:

— Tudtam, hogy a japán nép hazájában munkás és törekvő; most látom, hogy milyen bátrak a japán tisztek. Büszke vagyok reá, hogy ilyen ellenfelem van.

A kínaiak magatartása.

Liaojang, május 19.

Az orosz katonai hatóságok meggyőződést szereztek arról, hogy a kínaiak Mandzuriában ellenségesen viselkednek az oroszok irányában. Az orosz hadvezetőség ezt annak tulajdonítja, hogy Pekingben felülkerekedett az oroszellenes hangulat. A kínai hatóságok nem hogy üldöznék a rabló kungzbandákat, hanem még segítik is. A mandzuriai községi hatóságok feltűnően rokonszenveznek a japánokkal. Puantienben a kínai hatóság lefejeztetett egy kínait, aki az oroszoknak tolmácsszolgálatot végzett. A japán tiszteket a kínai házakban nagy vendégszeretettel látják el. A japánoknak ingyen, vagy nagyon olcsón adnak eleséget Mandzuria földjén, ha pedig oroszok vagy kínaiak keresnek eleséget, akkor a semlegeségre hivatkozva megtagadják azt. A kínai csapatoknak a Liao völgyében való előnyomulását gyanusnak tartják. Az orosz hadsereg helyzetét felette veszedelmessé teszi a kínaiak ellenséges viselkedése.

TÁVIRATOK.

Chamberlain politikája.

London, május 19. Az unionista szabadelvű egyesület tegnap délután gyűlést tartott, amely megfontolja Chamberlain javaslatát, amelyeknek célja az egyesülésnek új bővített alapon való átvizsgálása. Chamberlain és a devonshirei herceg hosszabb beszédben fejtegették eddigi tevékenységüket. A devonshirei herceg rosszalta Chamberlain indítványait, amelyek azonban mégis beváltak és kijelentte, hogy nem akar újabb egyesülésben felelősséges állást vállalni, utalva arra, hogy az lesz az átváltozás hatása, hogy bebizonyítják, hogy az egyesülés Chamberlain pénzügyi politikájának eszköze.

London, május 19. Az alsóház tegnap esti gyűlésen Black (liberális) határozati javaslatot terjeszt elő, mely szerint a ház azon a véleményen van, hogy az élelmiszerek védvamos megadóztatása nyomozó a népre és ártalmas a birodalomnak. Üdvözi a miniszter ama nyilatkozatát, hogy a kormány nem hajlandó ilyen megadóztatásra. Gedke Gossen (unionista) támogatja az indítványt és sürgősen azt kéri, hogy Balfour és Chamberlain között ne álljon fenn politikai szövetség. Wyndham irlandi államtitkár a kormány nevében a következő megváltoztató indítványt teszi: A ház feleslegesnek tartja a pénzügyi reform kérdését és a miniszterelnök sheffieldi nyilatkozatát fejtegeti, melyeket illetőleg a kormány kifejtette, hogy a jelen parlamentnek nem terjesztenek új indítványokat eleje. Wyndham ezután kijelenti, hogy Black indítványa egyenlő a rosszalás bizalmatlansági szavazással. A kormány híveinek szerinte ez ellen kell szavazniok.

Peru és Brazília.

Washington, május 19. A perui követ közli a miniszterelnökséggel, hogy jelentéseket kapott, amelyekből kitűnik, hogy a Peru és Brazília között való háború kitörése kevésbé valószínű. A vitás területekre vonatkozó tárgyalásokat kedvezően indították meg, miért is van reményesség arra, hogy az ügyet békésen szabályozzák.

NAPIHIREK.

Budapest, május 19.

— (Időjárás.) Az északi depresszió kelet felé, a déli maximum pedig északnyugat felé terjeszkedett. Európában az idő enyhe és helyenkint esős volt. Németországból erős szeleket és zivatarokat is jelentettek.

Hazánkban tegnap meleg délnyugati szelek uralkodtak, amelyek a hőmértékét az Alföldön többnyire 30 C. fok fölé emelték. Az eső a Dunántul kivételével, ahol egyes zivatarokkal nagyobb záporosók jártak, többnyire kis mennyiségben esett és kiterjedt a nyugati részekben kívül az Alföldre és bizonyosan a keleti részekre is. Szombathelyen, Herényben és Keszthelyen jégeső volt.

Jóslat:

Változékony idő várható a hőmérséklet sülyedésével és sok helyütt, főleg az ország keleti felében esővel.

Hőmérséklet: + 20 C. fok.

— (Kihallgatás a királynál.) A király ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen megjelentek: Radvánszky Béla báró, Andrássy Géza gróf és Pallavicini Ede örmögő valóságos belső titkos tanácsosok, Berchtold Lipót gróf követségi tanácsos, Halász Zsigmond és Szemere Béla kamarások, Reisz Edé volt államtitkár, Beöthy Zsolt főrendiházi tag, Barkassy Géza, Marx János és Tervej Imre miniszteri tanácsosok, Sárközy Aurél, Thuróczy Vilmos és Ernuszt József főispánok, Szivák Imre országgyűlési képviselő, leányával Szivák Margit alapítványi hölgygel, Péchy József, Adler-Rácz József, Klein Odón és Márfy Edé osztálytanácsosok, Lévai Lajos kivándorlási biztos, Davida Leó, Karácsony János, Alexander Bernát és Papp József egyetemi tanárok, Klinda Teofil és Molnár János kanonokok, Liszka József ezredes, Dezső Gyula alezredes, Sándor János főhadbiztos, Gellért Károly posta- és táviratigazgató, Rohrer Ferenc udvari tanácsos, Domány János, Szalay Lajos polgármester, Ujjalussy József, Kovács Aladár, Parányi István, Jenovaig Imre és Simonffy Emil királyi tanácsosok, Szijártó Zsigmond kuriai tanácsjegyző, Mészáros Imre, a filharmóniai társaság elnöke, Kerner István, az Operaház karmestere, Náday Ferenc, a Nemzeti Színház tagja, Pintér József és Trebitsch Ignác igazgatók, Kulenovits Hadsi Mehemed bég, Vajda Lajos, Németh Lipót és Borbély György földbirtokosok, Sarlot Domokos aradi városi kapitány, Berger Ferenc városi főorvos, özv. Abrányi Kornélné; együttesen jelent meg a felség előtt Ujvidék város küldöttsége, melynek tagjai voltak: Szalay Lajos polgármester, Rohonyi Gyula és Radovánovics György országgyűlési képviselők, Profume Béla főjegyző, Balla Aladár dr. főgyógyász, Molnár Hugó református lelkész, Nemess Sándor dr. szerkesztő és Vucsetics Illés törvényhatósági tag.

— (Udvari és személyi hírek.) *Mária Jozefa* főhercegnő ma délután 1 óra 45 perckor kíséretével elutazott Budapestről: *Isabella* főhercegnő s leánya, *Mária Henriette* főhercegnő kíséretükkel szintén ma délután 5 óra 15 perckor hagyták el a fővárost.

— (Főhercegnő az oltáregyesületi kiállításon.) *Mária Jozefa* főhercegnő tegnap délután öt órakor *Attems* grófnő udvarhölgye kíséretében, meglátogatta az angol kisasszonyok Váci-utcai kolostorában lévő oltáregyesületi kiállítást. A főhercegnőt *Pallavicini* Edéné grófné, *Czirák* Lujza grófné, *Almássy* Mária az angol kisasszonyok fejedelmesszonya és *Kanter* Károly apátplebános fogadták s kalauzolták a kiállításon, ahol *Csekonics* Endréné grófné fogadta, több főrangú hölgy társaságában. A főhercegnő közel egy óráig időzött a kiállításon, számos művészies himzésű miseruhát és egyéb egyházi szerelvényt behatóan megtekintett s megelégedésének adott kifejezést, hogy annyi hasonló tárgyat láthatott, amelyekkel az oltáregyesület buzgólkodásából számos szegény templomot lehet ellátni.

— (Egy főherceg kalandja.) Hamburgi távirat nyomán jelentették nemrég, hogy Ferenc Ferdinándnak kellemetlen kalandja támadt, amint hajóra akart

szállani. A napokban megérkezett a cáfolat, hogy az a kaland csak azért is nem lehet igaz, mert a trónörökös ki sem mozdult konopisti kastélyából. Most egy újabb hamburgi távirat tudatja, hogy a kaland csakugyan megese, de nem Ferenc Ferdinánd, hanem Károly István főherceggel, aki Hamburgból Leithba készült menni, hogy megnéze az ott elkészült új jachtját. Már éppen a *Valmar* gőzhajó fedélzetére akart lépni a főherceg, amikor a tulbuzgó hamburgi rendőr igazolására szólította fel.

— (Péter király megkoronázása.) Belgrádból jelentik: *Péter* király megkoronázása nem Zsicsán, hanem Belgrádban lesz, a koronázásra eljön *Ferdinánd* bolgár és *Nikita* montenegrói fejedelem is.

— (A román király Abbaziában.) *Károly* román király, mint Bukarestből jelentik, május huszonhatodikán elutazik onnan s huszonnyolcadikán reggel Abbaziába érkezik. A román uralkodó Budapesten keresztül utazik a tengerpartra s lehetséges, hogy Budapesten a király is üdvözölni fogja őt a pályaudvaron.

— (A német császár és a metzi püspök.) Berlinből táviratozzák, hogy Benzler metzi püspök teljesen elvesztette Vilmos császár kegyét. A császárné legutóbb nem is fogadta Metzben a püspököt. A kegyvesztettségnek az az oka, hogy a püspök tudvalegleg átokkal szította a sameki katolikus temetőt, amelyben egy evangélikust földeltek el. Vilmos császár az elzász-lotharingiai helytartó jelenlétében hevesen megrótta eljárásáért a püspököt.

— (Közegészségi főfelügyelő.) A király dr. *Raisz* Gedeon osztálytanácsost közegészségügyi főfelügyelővé kinevezte.

— (Az eucharisztikus kongresszus.) A kongresszus harmadik napján tartották a diszgyűlést a Katolikus Kőr nagytermében. A gyűlés előtt *Fehér* Ipoly pannonhalmi főpát nagymisét mondott a belvárosi templomban. A diszgyűlés fél 11 órakor kezdődött s bár a terem óriási, úgy abból, mint a karzatról nagyon sokan szorultak a folyosóra. Az első sorban ültek: *Samassa* érsek, *Maidl*, *Radnai*, *Városvy*, *Radu*, *Szabó* és *Kohl* püspökök, *Fehér* Ipoly pannonhalmi főpát, valamint *Zichy* Nándor és *Czirák* Antal grófok. Az elnöki széket *Szmrecsányi*, *Városvy* és *Radu* püspökök foglalták el.

Az első szónok *Városvy* Gyula székesfejérvári püspök volt, aki az Oltáriszentség társadalmi jelentőségéről beszélt. A nagy helyesléssel fogadott beszéd után *Prohászka* Ottokár emelt szót, aki kifejtette, hogy az egyház őrzí megismétli és megdicsőíti az Oltáriszentséget, kezdettől fogva az Urvasora óta, hogy mindig velünk maradjon Krisztus, s életté váljék lelkünkben. — Az utolsó szónok gróf *Zichy* Nándor volt, aki különösen azt ajánlotta a kongresszus tagjainak figyelmébe, hogy ennek emléket vigyék magukkal haza, de úgy, hogy családjuk, községük körében terjeszszék az Oltáriszentség tiszteletét, ne csak otthon a templomban legyenek ennek rendületlen hívei, hanem a közélet terén is vallják magukat katolikusoknak. A diszgyűlésnek negyed egy órakor volt vége. Az ünnepi körmenet délután öt órakor indult ki a belvárosi templomból.

— (Meggyilkolt járásorvos.) Nagy megdöbbenést keltett ma a pestvidéki törvényszéken a pomázi községi előjáróságnak rövid távirati jelentése, amely tudatta, hogy dr. *Májusz* Béla pomázi járási orvost meggyilkolták. A rémos esetre vonatkozólag csak a déli órákban érkezett meg a törvényszékhez a bővebb értesítés. A gyilkosság előzményei és részletei ezen értesítés szerint a következők:

Pilis-Szentiván községben e hó 8-án, vasárnapon tartották a szokásos ünnepségek között az u. n. rózsaunnepet. Ezen ünnepélyre hivatalos volt a környék intelligenciája, amely évek óta teljes számban szokott összegyűlni ezen a napon a község nagyvendéglőjében. Elment a rózsaunnepre dr. *Májusz* Béla pomázi járásorvos is és a járási főszolgabíró is. Május 11—12 óra közben oszladozni kezdett a társaság, dr. *Májusz* azonban még nem akart hazamenni.

— Most hozzák a szomoró hírt. Ezt még megiszszuk! — szölt jókedvűen s kiment a vendéglő udvarára, hogy kocsisát megkeresse. A sötét udvaron álló kocsi között, amint a kocsisát kereste, hirtelen hatalmas botütést kapott a balszemére.

— Das ist er! — kiáltotta valaki, mire a szerencsétlen embert támadói együttes erővel leteperték a

földre s tovább ütlegelték. Dr. *Májusz*, aki hatalmas termetű ember volt, erős dulakodást fejtett ki a támadóival szemben, akiket sikerült is leráznia magáról. Abban a pillanatban azonban, mikor fel akart kelni a földről, hatalmas késszurás érte a hátán. Dr. *Májusz* nyomban besietett a társasághoz s elmondotta a történeteket. Dr. *Lux* József vörösvári járásorvos pedig azonnal megvizsgálta a hátán levő késszurást s kitisztítva a sebet, bekötözte s azzal dr. *Májuszt* kocsira fektették s hazavitték Pomázra. Az erős szervezetű ember egy pillanattal sem hitte, hogy sebesülése milyen életveszélyes s azt gondolta, hogy a kés a vállcsonton félrecsuszott s így nem sértett nemesebb részeket. Ezen feltevésében azonban csalódott. Csakhamar óriási sebláz fogta el s ez a láz mindvégig kinozta és gyötörte. Az éjjel aztán bekövetkezett a katasztrófa s dr. *Májusz* ma reggel négy órakor kiszervezett. Halálának oka, az eddigi feltevések szerint, az volt, hogy a szurás a tüdőburkot átlukasztotta s így levegő tódult be. A szerencsétlen véget ért orvost ma délután fogják felboncolni *Andreánszky* Jenő dr. és *Szikszay* Sándor törvényszéki orvosok. Velük együtt kimegy az előnyomozató megejteni *Aczél* Nándor dr. pestvidéki törvényszéki vizsgálóbíró is. A támadóknak eddig semmi nyoma. Megnehezíti a tettesek kézrekerítését az a körülmény, hogy a május 8-iki támadásról sem maga *Májusz* Béla, sem a társaságban jelen volt főszolgabíró, sem pedig a csendőrök nem tettek jelentést a vizsgálóbíróknak.

— (Merénylet a cár ellen.) Boroszlóából jelentik, hogy a cár ellen megkísérlet merényletéről a «*Breslauer Ztg.*»-nak a következőket táviratozzák *Péier* várról: A május másodikán nagy tavaszi szemlén egy *Meresskovszki* Zsófia nevű leány, *Meresskovszki* egyetemi tanárnak és titkos tanácsosnak leánya a cár közvetlen szomszédságában egy páholyban ült. A fiatal leány, aki egyetemi tanulmányokat végzett, a nihilista párt arra szemelte ki, hogy a cár ellen bombamerényletet kövessen el. A rendőrhivatalnokoknak föltűnt a leány izgatottsága, letartóztatták és nagyon jól konstruált és rendkívül veszedelmes robbantó bombát találtak nála. A leány nem tagadta, hogy a cár ellen merényletet akart elkövetni.

— (A magyar királyi államvasutak) igazgatóságától vett értesítés szerint e hó 25-étől kezdve a buffetkocsi Ujdombovár—Budapest között nem az 1901. hanem az 1903. számú gyorsvonattal fog közlekedni. Az 1903. számú gyorsvonat indul Ujdombovárról reggel 5 óra 32 perckor s Budapestre reggel 8 óra 50 perckor érkezik. Továbbá a tegnapi naptól kezdve a budapesti keleti pályaudvarról reggel 7 óra 25 perckor, illetve Debrecenből délután 12 óra 27 perckor induló gyorsvonat Nyirábrány állomáson délután 12 óra 58 perckor, az ellenkező irányban Debrecenbe délután 3 óra 55 perckor, illetve Budapest keleti pályaudvarra este 9 óra 35 perckor érkező gyorsvonat ugyancsak Nyirábrány állomáson délután 3 óra 24 perckor utasok fel- vagy leszállása céljából feltételeesen meg fog állítani.

— (Mammut-Jelet.) *Tordáról* írják: *Torda-Aranyos* vármegye Szind községének határában lévő gipszbányának egy negyedkori réteggel kitöltött repedésében a múlt évben is találtak őssálat-csontokat. A legutóbbi sziklarobbanás alkalmával ismét kerültek ki csonttörödékek. Sajnos, a robbanás a csontokat széttörte, de mégis meg lehetett állapítani, hogy néhány ezer évvel egymammut sülű szorult abba a sziklarepedésbe és ott pusztult el. A sülű mammut csontjaiból és zápfogából következtetve csak kevés volt nagyobb egy jó nagy bivalynál.

— (Tolvaj orvos.) A siemei rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Kolm* Albert negyvenkét éves görzi, illetve pólai orvos lakasadónójától nagyobb összeget érő ékszeret elloptott és megszökött. A tolvaj erős testalkatu, arca hosszúság, szeme kék, haja gesztenyeszínű, bajusza, szakálla szőke, felső fogai teljesen hiányzanak. Beszél olaszul és rosszul németül. Két darab *H. G.* monogrammos zsebkendőt hagyott hátra. A siemei rendőrség megkeresésére a budapesti rendőrség is nyomozza a tolvaj orvost.

— (Esik az eső.) Megeredt hát végre az áldást hozó májusi eső, amelynek értékét a magyar nemzet háztartásában sok száz millióra becsülik. Eddig beérkezett távirataink a következőket jelentik: *Kiscell*. Hosszu szárazság után itt és a vidéken tegnap óta esik az eső,

ami a vetésekre igen jótékony hatással van. *Jászberény.* Hat heti szárazság után itt esik az eső.

— (A sipeti román pap.) A Délvidéken egyre-másra akadnak hazafiatlan elemek, akik nyíltan igaznak a magyar nyelv és a magyarság ellen. Tegnap adtunk csak hírt a nagyszentmiklósi dr. *Oprean* Nyisztor ügyvéd újabb rugdalódzásairól; ma meg egy oláh pap és egy község előljáróságának megbotrántoztató viselkedéséről kell számot adnunk. A temesmegyei *Sipet* községben történt az eset, amelyről temesvári tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnapelőtt képviselőtestületi gyűlés volt Sipet községben, amelyen a tagok nagy számmal jelentek meg. *Würth Ignác* községi képviselő az egyik tárgynál magyarul szólalt föl. Ez *Stoja Miklós* sipeti görög-keleti román papot annyira dühbe hozta, hogy magából kikelve ugrott föl székéről és dühtől eltorzult arccal ordította:

— Itt románok vannak és nem magyarok! Nem tűrjük itt a magyar szót! Semmi szükség sincs reá!

A helyzet annyira izgalmassá vált, hogy a magyarérmelmű képviselőtestületi tagok eltávoztak. Előbb azonban felszólitották a bírót és a jegyzőt, hogy utasítsák rendre az izgága pópát. A bíró és a magyar államot képviselő jegyző, akit csak néhány nappal előbb nevezett ki a belügyminiszter magyar királyi anyakönyvvezetővé, mindketten a magyarok ellen foglaltak állást és nem az oláh papot és társait, hanem *Würthöt* és a magyarokat részesítették megrovásban.

— (A nyitrai vasutasok.) *Nyitráról* írják: A nyitrai főkapitányság most fejezte be a vizsgálatot a vasuti sztrájk ügyében. A vizsgálat adatai szerint a kihallgatott 96 vasutas vallomásából kitűnt, hogy Nyitrán semmi törvényellenes nem történt, a vasutasok a legnagyobb csendben várták a forgalom megindítását és büntény vagy vétség nem merült fel.

— (Pusztító jégeső.) Rómából táviratozzák, hogy az a jégeső, amely tegnap egész Olaszország felett elvonult, Marino vidékének összes szőlőit elpusztította. Marino évi átlagos termése 100 ezer hektoliter s így a kár meghaladja a 2 millió lírát.

— (A délvidéki szociálista mozgalomhoz.) A télen s a tavasz elején veszedelmes forrongás volt a délvidéki nemzetségek között. Lelkiismeretlen szociálista izgatók lázították fel a népet s a mozgalom oly fenyegető mértéket öltött, hogy a kormány katonaságot küldött a forrongó községekbe. Így *Babaniste*, *Deliblat* és *Gálya* községeket a pancsovai 46. számú gyalogezred II. zászlóalja szállotta meg. Hónapokig volt katonaság a községekben, míg végre most az egész vidéken helyreállott a nyugalom, úgy hogy a katonák visszatérhettek Pancsovára.

— (Automobil-szerencsétlenség.) Frankfurtban ismét nagy automobil-szerencsétlenség történt. Tegnap egy száguldó automobil összeütközött egy teher-szállító kocsival s az automobilon ülő három utas egy amerikai hölgy, *Hartmann György* matematikus és a gépész kizuhantak. Az utóbbi csak jelentéktelenül sebesült meg, de a másik kettőnek sérülései halálosak. A teher-szállító székér kocsisa elmenekült s így a szerencsétlenül jártak több mint két órahosszat feküdtek ajultan az országuton, míg egy kerékpáros segítséget hozott.

— (Nagy tűz Hajduböszörményben.) *Debreceni* tudósítónk jelenti: Tegnap délelőtt tűz ütött ki Hajduböszörmény városban. A Mester-utcában gyuladt ki egy nádfedelű ház s a nagy szélben néhány perc múlva lángban állott az egész utca. A városi tűzoltóság nem bírt a vehemens erővel dúló elemmel, amikor a hatóság Debrecenbe táviratozott segítségért. *Rásó Gyula* alispán azonnal intézkedett, hogy a kért segítséget megadhassa. Külön vonatot rendelt, amely 11 óra 49 peckor vitte volna a debreceni tűzoltókat és a 39-ik gyalogezred egyik segédcapatát. Szerencsére azonban féltizenkettő tájban újabb távirati értesítés érkezett az alispáni hivatalhoz, amely arról adott hírt, hogy sikerült a tűzvész továbbterjedését meggátolni és így segítségre már nincs szükség. A romboló elem három utcát pusztított el. *Negyven lakóház* mellékhelyekkel és számos apró jószág lett a lángok martaléka. Emberélet szerencsére nem esett áldozatul. A kár tetemes.

— (Székhámos papi ruhában.) *Révész István* dunakeszi plebános bejelentette a rendőrségnek, hogy egy papi ruhába öltözött székhámos a plebános neve alatt sorra járja a főváros uri házeit és azzal az ürügygel, hogy *Dunakeszin* új templomot építenek, adományokat gyűjt. A rendőrség ezen az uton is figyelmezteti a közönséget a székhámosra.

— (Megkerült turista.) *Bécsből* jelenti tudósítónk telefonon, hogy *Odelga Frigyes* turistát, akit harmadnapja hiába kutattak a mentő expedíciók, ma reggel hét órakor megtalálták *holtan*. *Preyr* vezető akadt a holttestre a *Károly Lajos*-menedékház tövében, a *Bismarck-lejárónál*.

— (Betörő nő.) *Szombathelyi* tudósítónk jelenti: Tegnap fényes nappal özvegy *Lelovicsné* jómódu magánzó lakásába egy fiatal nő besurrant s onnan több száz koronányi készpénzt s értéktárgyakat elemelt. A rendőrség azonban a tettest kinyomozta s éppen akkor tartóztatta le, mikor a vasuti pénztárnál Bécsbe szóló jegyet váltott. A rendőrök nyomban megmotozták a derék dámát, akinek birtokában nemcsak a lopott pénzt és értéktárgyakat találták meg, de egyszersmind egész gyűjteményét az alkulesoknak, továbbá két pénztárkulcsot és lezárt vasuti kupék felnyitására szolgáló kulcsokat is. A lopást bevallotta s azt adta elő, hogy *Ferenzi Idán*nak hívják, temesvári születésű, bécsi lakos s rendes foglalkozása a frizörtség. Tekintettel azonban a birtokában talált nagyszámu betörőszerszámra, mindezekben erősen kételkednek s azt vélik, hogy a jeles fehérnépben nevezetes betörőt és vasuti tolvajt fogott a rendőrség, ami a fenforgó körülményekre való tekintettel, sok valószínűséggel is bír.

— (A csábító aranyóra.) *Demjén Jenő* pincér az éjszaka mulatságából ment hazafelé. A *Kerepesi-ut* 57. számú ház előtt leült egy padra, ahol elnyomta az álom. Arra ment *Németh József* 41 éves nős utazó ügynök, aki az alvó ember mellényéről leoldotta az aranyláncot és az aranyórát. *Hulec Antal* 1247. számú rendőr azonban észrevette a lopást és el akarta fogni *Némethet*. Ez azonban futásnak eredt és csak hosszas hajszá után a *Tisza Kálmán-ter*en sikerült elfogni. *Németh* a főkapitányságon beismerte a lopást. Azt mondotta, hogy rendes anyagi viszonyok között él, nem volt szüksége a lopásra. Nem is tudja, hogyan vetemedett rá. Az aranylánc csillogása ellenállhatatlan vágyat ébresztett benne. A rendőrség e védekezése dacára is letartóztatta a tolvajt.

— (Betörők a klinikán.) Az *Üllői-ut* 26. számú fogászati klinikán tegnap betörők jártak. Tolvajkulcsokkal felnyitották a rendelő szoba ajtaját, a szekrényeket, amelyekben a napi bevétel és értékes műszer volt, feltörték. A munkájukban azonban valaki megzavarhatta a betörőket, mert semmit sem vittek el. Így kár nincs. A rendőrség nyomozza a betörőket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Magyar kir. Operaház. *Arnoldson* Szigridben nincs meg az a démoni szilajság, amelyet *Carmenszerepe* megkíván. A hangja is nagyon szubtilis hozzá. De azért nagy élvezetet szerzett nekünk tegnap a művésznő finoman kidolgozott és érdekes részletekben bővelkedő ábrázolása, amely rokonszevéssé tette a vad cigányleány alakját. A felt ház sokat tapsolt a vendégművésznőnek és a felvonások után számtalan kihívással adott elismerésének kifejezést. Kijutott az elismerésből *Bochniekn*ek is, aki pompás hanggal s kellő szenvedéllyel énekelte *Don Josét*, valamint *Becknek*, aki mint toreador, derekasan állotta meg a helyét. Nagyon jó volt *Berts Mimi* és *Payer Margit* a két csempészleány szerepében; de annál inkább rontotta az összhangot *Kann Malvin*.

SPORT.

Tavaszi futtatások.
Tizenegyedik nap.

— A Magyarság tudósítójától. —

Budapest, május 19.

A tavaszi futtatásoknak ma van az utolsó napja. Az idő esős, de azért elég sokan jöttek ki a bucsuzatára nagyobbbrészt azért, hogy még egyszer meg-

kisértsék a meeting alatt elvesztett pénz visszaszerzését.

A felázott talajnak örülnek a trénerék, mert lovaik észrevehetőleg jól érzik magukat benne, bár itt-ott befolyásolja a versenyek eredményét is.

A lapunk zártáig lefutott versenyek eredménye következő:

I. *Nákó-díj.* Kapcsolatban a báró *Meskó-féle* osterdijjal. Díj 200 drb arany. Táv. 2437 méter. *Mravik P. Tyrann*-ja (lov. Krause) első, *Augur* második, *Calderon* harmadik. Tot. 10 : 40.

II. *Eladók handicapja.* Díj 2000 korona. Táv. 1600 méter. *Petanovits J. Nyalká*-ja (lov. Lewis) első, *Vin* második, *Lovrana* harmadik. Futottak még *Roman*, *Melinit*, *My box*, *Kinos*, *Vendég*. Tot. 10 : 35. Helyre 50 : 76, 170 és 194.

III. *Zár-handicap.* Díj 10.000 korona. Táv. 2000 méter. *Gróf Festetich T. Merry Agnes*-e (lov. Janek) első, *Székely* második, *Retour* harmadik. Futottak még *Mindjárt*, *Fergeteg*, *Kortes*, *Cassandra*. Tot. 10 : 60. Helyre 50 : 98, 238 és 122.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A kisenevi zavargás. Kisenevből jelenti: Az 1903. áprilisi zsidóüldözések ügyében ma hozták meg az ítéletet. Két vádlottat utcai zavargás miatt három hónapi fogságra és bizonyos jogok elvesztésére, kettőt zsidók súlyos testi sértése miatt egy évi súlyos fogságra és kettőt gyilkosság miatt négy évi kényszermunkára ítélték. Hat gyilkossággal vádolt embert fölmentettek. A polgári követeléseket, mint alaptalanokat, visszautasították.

— Mikor hivatalos személy a táviratkézbetítő? Az elmúlt télen történt, hogy *Günther Aladár* táviratkézbetítő egyik körüti kávéházba ment, hogy a főpincértől egy sertéskereskedő után tudakozódjék, akinek sürgőnyt kellett kézbesítenie. A főpincért hirtelen nem találta meg s mialatt körülnézett, a kávéház üzletvezetője odajött hozzá és kivette kezéből a táviratot.

— En nem önt keresem, hanem a főpincért, szölt *Günther*.

Az üzletvezetőt ez a válasz fölingerelte, utána sietett a táviratkézbetítőnek s rátámadt, hogy majd tisztességre tanítja, végül pedig kidobással fenyegette. *Günther* eltávozott, csakhamar azonban visszatért egy rendőrrel, aki az esetről jegyzőkönyvet vett fel. A szóváltásnak azután a büntetőtörvényszék előtt folytatása, mert *Günther* hatóság elleni erőszak miatt följelentette az üzletvezetőt. A tárgyaláson a panaszos távirat-kézbetítő előadta, hogy az üzletvezetőt őt a folyosón galléron ragadta és kidobta; erre azonban tanuja nem volt. A törvényszék panaszoltat a vád alól felmentette, nem látván fenforogni a hatóság elleni erőszak vétségét. Ítéletét a bíróság azzal okolta meg, hogy az idevonatkozó miniszteri rendelet szerint a táviratkézbetítő köteles a sürgőnyt a címzettnek lakásán kézbesíteni, ha pedig nem találja otthon, a házmesternek átadni. Amikor tehát a sértett a kávéházban kereste a címzettet, privát szíveségből járt el és nem mint hivatalos személy. Ennél fogva a hatóság elleni erőszak nem volt megállapítható. A sértett fél föllebezésére az ügy a kir. táblához került, amely *Bucz Lajos* bíró előadása alapján ma helybenhagyta az elsőbíróóság ítéletét. Ebbe aztán a sértett belenyugodott.

NYILTTÉR.*)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., *Báthory-utca* 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Sociális értekezlet *Aradon*. Megirtuk a napokban, hogy az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* a legutóbb a megye területén előfordult szociálistikus mozgalmak okainak kipuhatólására, a praeventív intézkedések megbeszélésére s a szocializmus ellen való védekezés céljából a megye birtokosait s a megyei közigazgatás főbb tisztviselőit értekezletre hívta össze. Az értekezletet most hétfőn tartották meg az *Aradmegyei Gazdasági Egyesület* székházában. Lelöltyása nagyérdékűnek és fontosnak mondható. A gazdák felfogása a következőkben domborodott ki. Egy felől az izgatás hathatós meg-

akadályozása, izgatók, szerződészegő munkások kiméletlen megbüntetése, másfelől azonban a legmesszebbmenő gazdasági, társadalmi és állami intézkedések az alsóbb rétegek gazdasági jólétének, társadalmi színvonalának emelésére, nemkülönben a szegény nép adóterheinek könnyítésére a földadónak s a fogyasztási adónak leszállítása. **Urbán Iván** aradmegyei főispán azt is indítványozta, állapítsanak meg a gazdasági munkaadók egy **bérminimumot**, amelyen alul a mezőgazdasági munkással szerződni **nem méltányos**. A főispán tehát ezt a bérminimumot nem törvénybe iktatni, hanem a földbirtokosok morális védelme alá helyezni kívánja. Ami bizony gyakorlati szempontból talán legtöbbet ér. A közigazgatási tisztviselők, a gazdák által ohajtott praeventív védekező rendszabályok fogantatására a **csendőrség sürgős szaporítását** kéri.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése. A Magyar Gazdaszövetség tudvalevőleg holnap, május 20-án délelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlését a Köztelek dísztermében. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentés a múlt évi működésről. 3. A múlt évi számadások bemutatása és a folyó év költség-előirányzata. 4. Választások. 5. Gróf **Mailáth József** előadása a **mezőgazdasági munkáskérdésről**. 6. Esetleges indítványok.

A tejszövetkezetek és a földmivességek. Talán földmivességi miniszter elrendelte, hogy a breznóbányai, békéscsabai és nagyszentmiklósi földmivességek az ott működő tejszövetkezetbe lépjen be. A földmivességek tanítószemélyzetének hivatása, hogy a tejszövetkezeteknél vezető és irányító szerepet játszzanak, a tagokat tanácsos, felvilágosítással ellássák; az állattenyésztés fejlesztésében közreműködjenek. Felhívta a miniszter a földmivességek, hogy kezdjék meg példaadólag az **angol husserlések** tenyésztését avégből, hogy a tejszövetkezeti hulladékok értékesíthető legyen. Ezenkívül a miniszter felhatalmazást adott arra, hogy ott, ahol a viszonyok indokolják és szükségessé teszik, az okoskerülő talajművelés, főleg pedig a mesterséges takarmánytermesztés ügyének felkarolása érdekében a földmivességek engedje át kölcsönbe vetőgépet és egyéb gazdasági eszközeit a tejszövetkezeti tagok részére.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Ma ismételtén a kora reggeli esőre lanyhaság került felszínre. A spekuláció fejesztettségét mi sem igazolja jobban, mint a mai nap. Az üzlet kezdetben ugyan lanyhán indult, de később vevők hiányában és a vidéki eladási megbízásaira rohamos áresés állott be. Amint a gyors áremelkedésnek, ugyanugy a vehemens áresésnek is meg lesz a reakciója.

Elvégre a várható termés még nincs a magtárban s az aratásig még hat hét van, tehát addig még sok minden körülmény, mely az üzlet irányzatára befolyással lesz, kerül felszínre. A múlt évi termésre pedig nincs, sőt határozottan jóval rosszabb termésre van kilátás. Tehát jó lesz, ha a spekuláció mindezt megszívleli s magába tér.

Készáru-piac.

Buza jobb kínálat és mérsékelt vételkezdéssel mellett az irányzat lanyha volt. Elkelt kb. 30.000 mm. husz fillérig olcsóbb áron.

Rozs jobb forgalom mellett tíz fillérig olcsóbb. — Helyben és helyi paritásban azonnali szállításra 6.375—6.45 jegyezt.

Takarmányárpa csendes. — Helyben és helyi fuvargyenértékben gyárosoknál 5.60—5.75 koronáig, erőteljesebb szemű árúért szeszégetőknél 6.—6.10 érhető el.

Zab ugyancsak nyugodt. Helyben és helyi paritásban prompt szállításra 5.45—80 fizetnek.

Tengeri mérsékelt forgalom mellett 5 fillérig olcsóbb. Prompt szállításra helyben és helyi paritásban 5.10—5.15 jegyezt.

Buza:

Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 8.80 korona, 100 mm. 82 k. 8.70 korona, 400 mm. 80.5 k. 8.70 korona, 150 mm. 80 k. 8.70 korona, 1400 mm. 80 k. 8.65 korona, 100 mm. 80 k. 8.45 korona, 300 mm. 79.5 k. 8.65 korona, 3500 mm. 79.5 k. 8.55 korona, 100 mm. 79.5 k. 8.85 korona, 200 mm. 79 k. 8.70 korona, 400 mm. 79 k. 8.60 korona, 200 mm. 79 k. 8.40 korona, 200 mm. 77 k. 8.35 korona.

Féjermegyei: 100 mm. 80 k. 8.40 korona, 300 mm. 78.5 k. 8.375 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 8.65 korona, korona, 100 mm. 79.5 k. 8.50 korona, 1200 mm. 77 k. 8.525 korona.

Tolnai: 1350 mm. 76.8 k. 8.25 korona.

Bánsági: 2500 mm. 77.5 k. 8.50 korona, 2800 mm. 78 k. 8.45 korona.

Szerbiai: 2900 mm. 77 k. 7.80 korona, 3900 mm. 77 k. 7.675 korona.

Hódmezővásárhelyi: 4400 mm. 79.2 k. 8.675 korona.

Rozs: 800 mm. 6.45 korona, 500 mm. 6.45 korona, 300 mm. 6.45 korona, 200 mm. 6.45 korona, 100 mm. 6.45 korona, 100 mm. 6.525 korona, 500 mm. 6.40 korona, 200 mm. 6.35 korona, 600 mm. 6.30 korona.

Árpa: 100 mm. 6.125 korona.

Tengeri: 1800 mm. 5.16 korona, 100 mm. 5.10 korona.

Érték-tőzsde.

A beállott esős időjárás nagyban csökkentette a vetések állása miatti aggodalmakat. Ezen körülmény a gabonaárakon kívül az értékpapírok árfolyamában is csakhamar kifejezésre jutott. Már az előtőzsdén a nemzetközi papírok néhány koronával magasabban kerültek forgalomba s délben újabb emelkedés bár nem volt, de az irányzat szilárd maradt. A helyi piacon a Franklin-nyomda és az Aszfalt-részvények valamivel javultak.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	640.25	641.—	640.50	—
Magyar hitel	753.50	753.—	752.50	—
4% koronajáradék	97.40	97.35	—	—
Leszámitolóbank	454.—	454.—	454.—	—
Jelzálogbank részv.	503.50	503.—	503.—	—
Rimamurányi	491.—	491.—	490.—	—
Allamvasut	639.—	639.50	638.50	—
Városi villamos	330.50	330.50	330.50	—
Budapesti Közut	574.50	575.—	575.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	641.—	—	—	—
Magyar hitelrészv.	752.—	—	—	—
4% koronajáradék	97.35	—	—	—
Leszámitolóbank	454.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	503.—	—	—	—
Rimamurányi	489.50	—	—	—
Allamvasut	638.—	—	—	—
Városi villamos	330.50	—	—	—
Budapesti Közut	575.—	—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

Szoszthén története.

Irtá: Gáspár Imre.

(1)

A fegyver eldőrdült. Az öngyilkos élettelenül terült el a padlón.

Szép, igen szép fiatal ember volt a harminc éven innen.

A lövés jobb halántékának irányozta, egyszerre vége volt mindennek: az ajk hóditó mosolyának, a hang behízogló zenéjének, a szem villogó tükrének s mindannak, ami az alcibiadesi alakban szép és irigylésre méltó volt.

Ott fekszik némán, ridegen, kiterjesztett karokkal, kezében a kilőtt forgópisztolylyal.

Csak egy-két hördülés volt, amit az élethez még végzett, azután átlépett abba a titokzatos világba, amelyben leginkább az öngyilkosok bíznak.

Másként, hogy költözzenek oda, mielőtt az óramű lejár?

Egyszerű szobácska az öngyilkosé. Az udvar kertét képez s abból átható illatár leng be az ajtóreszen.

Néhány perccel előbb még a fülemile csattogott az orgona-bokron, de — úgy látszik — a lövés tompa zaja hirtelen elhallgattatta.

Jobbról-balról bérlakások nyulnak az udvarra; egy szobában diákok laknak, azok lakói még vidagodnak valahol; más lakásokban öreg asszonyok vannak otthon, akik három-négy ajtó mögött alusznak cselédségükkel s a dörrenést nem hallotta egy élőlény sem.

Az utcáról, mely csak hajnal felé fog benépesülni tivornyáról hazasiető emberek, vagy álmosan munkába siető szegény nép által, szintén nem rohan be senki. Éppen a zsalukkal, függönyökkel elhomályosított ablak felett ég a gázlámpa; rémesen libeg-lobog üvegkalitkájában s elmeséli a rémlátományt a közönyös éjszakának.

Az öngyilkos éppen az íróasztal előtt terült el. Nem lehetett dús gazdag ember, vagy egy letűnt gazdagság romjai azok, amelyek elszórtan kör-

nyezik. A szalon néhány darabja elkísérte még a hónapos szobába is.

Például az íróasztal, szép faragványos mű. Rajta bronzok hevernek, felette három gyönyörű Madonna, értékes másolata Rafaelnek, Guido Reninek és Coreggio-nak.

Tisztes öreg asszonyság fényképe áll még az íróasztalon; állványa drágakövekkel kirakott mű.

Még egy réz koporsókulcs is van ott; papírlapot nyomtat le, valószínűleg az öngyilkos végrendeletét.

Leszámitva 50—60 darab elegáns kötésű és elegáns tartalmu könyvet, a szoba többi butora csupa hónapos-szobai készlet.

A koporsókulcs alatti papírlap e néhány szót tartalmazza:

«Nagybátyámat, Sáróy Benedek földbirtokos urat — lakása Sárón, Trencsén vármegye — kérem tudatni ma valószínűleg bekövetkező halálomról. Kérem, temettessen el. És bocsásd meg a mi vétkeinket, valamint mi is megbocsájtsunk ellenünk vétkezőknek.»

Szoszthén.

Az egész gyászestetre jellemző, nagyon jellemző az, hogy a néhány sornyi végrendelet alatt nincsen dátum és jellemző, v. «valószínűleg» szó.

Mert Szoszthén régen, nagyon régen elhatározta az öngyilkosságot. De sokáig nem merte végrehajtani, valami babonás hite volt abban, hogy valami szerencsés véletlen még elháríthatja tőle az elodázhatatlan, az elháríthatatlan végzetet.

Mint ahogy a halálra üdözött szarvas reménykedhet abban, hogy az erdő sűrűsége, föld mélye, szívek irgalma még megszabadíthatják...

Hiábavaló reménykedés, hiábavaló halogatás!

Az élethez mindenkinek, mindenért egy meghatározott pillanatban fizetnie kell.

Neki ma prezentálta a végzet a váltót: fizetett, mert több haladékot nem kaphatott.

Mily kínos vergődés, mily örületes küzdelem volt az, amelyen előbb át kellett esnie!

Vagyonbukás volt az első nagy csapás, fel se vette volna; hiszen a munkálkodás képessége, főként, ha a dicsőség lámpája világít hozzája s a csonkithatatlan önérzet pótolják a katasztrális hold-complexumokat.

De a vagyoni bukás után megbukott szerelmében is.

Ez se hajt mindenkit halálba; az író a költő szívét szent fájdalommal tölti el, mely holtig sajog, de nem öl a mérgezett hegyü nyíl gyorsaságával.

Aztán a becstelenség némi látszata, «sanda gyanu» férköztek hozzá és jöttek végre kicsiségek nekünk, az élet proletárjainak, mint talán egy ebéd nélkül eltöltött nap, egy goromba hitelő, vagy egy kifogástalan tisztaság ingelő hiánya, de megalázó, földig letipró, nagy csapások reá nézve, ki eddig az életet nem is képzelte másnak, mint előkelőnek, fényárban uszónak, nagyszerűnek...

Nem, valóban nem ment egyszerre a nagy, a legutolsó elhatározás végrehajtására.

Meg volt arról győződve Szoszthén, hogy véget vet életének, amint az, utolsó földnek a nyakára hág.

Az árverés napján, ma éppen három éve, már odahelyezte az íróasztalra annak a jóságos arcu öreg asszonyságnak az arcképét, melyet fátyollal borított le. Ott feküdt egy terjedelmes irat, rajta Mama, a jó, az áldott Mama koporsójának kulcsával.

Megesókolta százszor is a jóságos vonásokat és megesókolta azt az iratot.

Levél volt a Madelain-nek címezve. Ez volt a menyasszonya, akiről tudta, hogy most már — nem lehet az övé soha!

De akkor még hitte, hogy Madelaine, a szép fiatal özvegy szereti.

«Váljunk el, szép asszony» — írta a levélben — «én rossz gazda vagyok; maga se jó gazdaasszony; nem tudnánk szegények lenni, jobb nekem meghalni.»

Megyek gazdag embernek s megveszem a végtelenséget!

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.
Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállata.

Ellismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1904 május 20-án.

M. kir. Operaház.

Mignon.

Regényes opera 3 felvonásban. Zenéjét szerette: Thomas A. Kezdeté fél 8 órakor.

Nemzeti színház.

Bizanc.

Történelmi színmű. 3 felvonásban. Irtá: Herczeg Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház.

A konzul felesége.

Nagy operett 3 felvonásban. Irták: Ferrer és Clairville. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház.

A nóna.

Bohózat 3 felvonásban. Irtá: Alexandre Bisson. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

Én, te, ő!

Nagy operett 3 felvonásban. Irták: Caillavet és Flers. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Japán.

Három felvonásban. 170 színesen voltított képpel és 18 mozgófényképpel. Irtá: Szemere Attila. Kezdeté fél 8 ó.

Fővárosi nyári színház.

Muki.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irtá: Pierre Wolff. Zenéjét szerző: Chorni Géza. Kezdeté fél 8 órakor.

A városligeti nyári színház.

A japán generális.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Zenéjét szerző R. Raiman. Kezdeté fél 8 órakor.

Olvassóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

tavaszi elsőrangú különlegességeire

Budapest, Kossuth Lajos-utca

(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben ellismert specialista. Divatlap küldetik.

Kacagtató
GOBESÁGOK székelyhistoriák
II. KIADÁS

Postaköltséggel együtt 1K.40.F. ért
küldi: PÉTERFY TAMÁS BUDAPEST IX. kerület

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGLICSBŐB.
PAP PAP PAP
LAN LAN LAN

ÖSSZEMAJTHATÓ VASÁGY I ACÉLSODRONY
KIVEHETŐ MATRACGAL 10Ft. ÁGYBETÉT 5Ft.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyegek, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

A májusi ajtatósságok alkalmára
megjelent:

MÁRIA

a szomorúak vigasztalója.

Elmélkedések és elbeszélések május havára, válogatott ima-gyűjteménnyel.

Irtá: ABBÉ ALIZON.

Ára vászonkötésben 2 korona.

Megrendelhető:
a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

A MAGYAR FÖLD.

Két kötet. Irtá Székely János. Két kötet.

Szép félvászonkötésben, színes borítékban 1 kor. 20 fill.

Magyarország földrajzának ezen népies ismertetését nem ajánlhatjuk eléggé egy nép- és olvasóköreinek, valamint hazánk földrajzi leírása iránt érdeklő olvasóink figyelmébe. Érdekes és tanulságos tartalma egyaránt ajánlatossá teszi megszerzését.

Megrendelhető
a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

CSALÁDI REGÉNYTÁR

A művelt katolikus olvasóközönség számára kiadja
a Szent-István-Társulat.

Ára angolvászonkötésben kötetenkint 1 kor.

Megrendelhető a
Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Olvasta már?

Petrássevich Géza

„zsidó földbirtokosok és bérlők Magyarországon“
című rendkívül érdekes nemzetgazdasági szakmunkáját?

Ára 1 korona. Ara 1 korona.

Kapható a szerzőnél: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Megjelent!

Szekrényi Lajos fordításában.

Lewis Wallace, **Ben-Húr**, regény Krisztusról, két diszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel. Ara a két kötetnek 12 korona.

Sienkiewicz **Henrik, Quo vadis?** regény Nero császár korából, két diszes kötetben 289 és 303 lap, 36 képpel. Lengyelből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.

Sienkiewicz **Henrik, Volyodyjovszki ur**, (a kis lovag) tört. regény a lengyel-török háború korából. A két kötet (290 és 283) lap ára diszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May **Károly, Karácsony**, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára diszkötésben 6 korona.

Kaphatók a Magyarság kiadóhivatalában.
BUDAPEST,
VIII., Szentkirályi-u. 28.

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körut 12. I 9. 14-16 forintért férföltönyök mérték után készíttetnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12-11

BUTOROK Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, úgy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körut 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

A „HARISNYAKIRÁLY“ budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Ellismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontok ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszlevegőt beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszlevegővel felül még 40 fillér küldendő.

Méhészársagnak
Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. — Kovács Sándor méhész, Baranya-Csuzan.

Tanitónő kerestetik, aki szerényebb feltételek mellett vállalkoznék arra, hogy egy tanulmányában kissé hátramaradt elemi iskolás fiút vizsgára előkészítsen. Cim a kiadóhivatalban. (5027)

Két kis
Singer varrógép olcsón eladó, Izabella-tér 3. Habán.

Dijtalanul
adok felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 1030 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 8%-os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviseleti iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Butort
és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen
közvetíték mindent a világon! válaszlevegőt kérek. «Telegdi» Marosludason.

Keresek
egy használt szódavizgyártási és egy tejgazdasági berendezést megvételre ajánlatok. — Márkus Testvérek, Csökölly, Somogyom.

Megvételre
keresek nyolcas cséplőhöz való vaskerekeket. Csapó Bálint, Uzdí-Szent-Péter.

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adósság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünsfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

Domonkos Lajos
uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körut 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. — Mértékszerűen megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó árban kaphatók. Weisz Jakab József-körut 31/a.

Használt férfiruhákat
fehérműt, szőrmeárukat s. b. veszek legmagasabb árban. Singer Markus, Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Szobákat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

Van szerencsém a n. é. közönségnek figyelmében ajánlani a Soroksári-utca 41. sz. alatt levő vendéglői helyiséget. — Hol kitűnő magyar konyha és hamisítatlan magyar borok kaphatók. Különösen ajánlom ó-budai fehér rizling és vörös boraimat. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Teljes tisztelettel
Lintebner Odön,
vendéglős.

Egy üzlethelyiség
novemberre kiadó. IX. ker., Csillag-utca 4. szám.

Gyönyörű!
Marchal Niel rózsákat megfélelő árban kapható. Rosenkranz, Görz, Ausztria.

Lakásokat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/I

Huszár Károly
cimer és címtábla festő.
Készít: fa, vászon, bádóg, öntött és üveg-címtáblákat, Specialista üveg-címtáblák készítésében.
Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Alapos oktatást
a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvben (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. — Kitűnő ajánlatok. Kiváló jó módszer. Erzsébet-körut 58., II.

Eladó
ebédlő és matracdivánok, ottománok, jó és olcsón. Füzéri kárpitos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat elfogadjak. 13

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.
Motor- és kerékpár-gummitak.
Kerékpárokat: Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legjutányosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és **TSA** szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrássy-ut 61-gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tennis-labdák raktárban.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. — A magyar távirati iroda szállító.

Phonograph!!!
legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással
Kellner és Steiner
Király-utca 58. szám.
Képviseleők kerestetnek. (205)

Pénzt, sok pénzt,
havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen, minden szakismeret nélkül. Küldje be címét U 956. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des «Merkur» Mannheim.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelést tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** teljesen ingyen készít hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltséggünk, 1 frt 50 krt számítunk.
Az ipar **12** forint i darab összecusukható vaságy acél-sodrony-betéttel, 3-rétű matracal és terítővel.
csodája! **12** forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodroval és szebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. bosszu.
Megrendelhető csakis
GICHNER ÜESTVÉREK BUDAPEST, Múzeum-körut 27.
Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Urak figyelmébe!
Árverés útján sikerült egy nagy gyári raktár valódi gyapjuszövetét olcsó árban megvenni, tehát ameddig a szövetség tart, készítek saját műhelyemben remek szabásban egy **divatos férföltönyt** ♡ ♡ ♡
csak
12 frtért
mérték után, a raktáron levő bármelyik szövetből választva. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek utánvétellel. Mértéknek elegendő a mellbősége és nadrághossza és a szövetszin megadása. Minták a nagy költség miatt nem küldetnek. 350
Lichtmann Sándor
férfiszabó
Budapest, VII/m. Rottenhiller-u. 4/B.

Pénzt, sok pénzt,
havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen, minden szakismeret nélkül. Küldje be címét U 956. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des «Merkur» Mannheim.

Brázy-féle
sósborszesz.
Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Hirdetéseket
felvesz az
„Magyarság”
kiadóhivatala
Szentkirályi-u. 28.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis **Tábor** gyógyszer-tárában kapható. — Ára 2 korona.
Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Szintelen folyadék! Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ősz haját 8—10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festenő. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **csoda-crém**. Szeplőt, májfoltot és minden arctisztátalanságot 4—5 nap alatt eltünteti és nem engedi, hogy újra kiússzon. Hatásért teljes szakavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér. Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula gyógyszer-tára Alberti-Irsán.**

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
UGORKA-TEJ,
mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesszer) stb. és az arcnak friss üdöséget, fiataloságot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, pudro 2 K.
Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógy-**BUDAPEST**-szertára **Erzsébetfalva**.
Kapható minden gyógyszer-tárban. Főraktár Budapestben: **Török József** gyógyszer-tárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

BÜTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig **legjutányosabban** kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Budapestre utazók becses figyelmébe!
F **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra heilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül
Ki akar jól rágni? **Kovács I. Károly-körut 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.

Nemotott a «Stephanoum» körforgógépén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.